

Nařízení č. 13/2010

Krajské veterinární správy pro kraj Vysočina

Krajská veterinární správa pro kraj Vysočina (dále jen „KVSJ“), jako věcně a místně příslušný orgán státní správy ve věcech veterinární péče podle § 47 odst. 1 písm. b) zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon) v platném znění a podle § 49 odst. 1 písm. c) v souladu s ustanoveními § 54 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. a) a odst. 3 veterinárního zákona nařizuje tato

mimořádná veterinární opatření

z důvodu výskytu a k zamezení šíření nebezpečné nákazy – varroázy včel

Mimořádná veterinární opatření se nařizují k zajištění ochrany chovů včel na území kraje Vysočina. Vyšetřením zimní měli byla ve včelstvech u chovatelů v kraji Vysočina zjištěna a laboratorně prokázána nebezpečná nákaza – varroáza včel. Vzhledem k velkému počtu ohnisek ve všech okresech kraje Vysočina je nutné posuzovat celé území kraje Vysočina za plošně zamořené varroázou včel.

I.

Vymezení pojmů

Pro účel tohoto nařízení se rozumí:

- roztočem – samička roztoče *Varroa destructor*
- ohniskem nákazy - stanoviště s laboratorně zjištěným nálezem roztoče v průměrném počtu větším než 3 roztoči na včelstvo
- směsným vzorkem měli – veškerá měl nebo spad odebraný ze všech úlů z jednoho stanoviště včelstev
- ošetřením (léčebným nebo diagnostickým) - aplikace určeného přípravku
- komisí – pověřený člen základní organizace Českého svazu včelařů (dále jen „ZO ČSV“) a chovatel včel
- přirozeným spadem roztočů – spad roztočů neovlivněný zásahem včelaře (např. léčbou)
- přesunem včelstev – přemístění včelstev mimo katastrální území stanoviště nebo v katastru při změně majitele
- přesunem včelstev kočováním – dočasný přesun včelstev k medonosným kulturám mimo katastrální území stanoviště

II. Ošetřování a vyšetřování včelstev

Chovatelům včel se ukládá:

1. Pro letní období

- a) Sledovat u všech včelstev přirozený spad roztočů a výskyt roztočů na trubčím a dělničím plodu a na včelách.
- b) Při zjištění většího denního spadu roztočů než 3 ks na včelstvo nebo při vysokém napadení trubčího plodu provést ošetření pomocí odparných desek s kyselinou mravenčí (*Formidol*) a v případě potřeby toto ošetření opakovat.
- c) V případě, že při vyšetření zimní měli bylo více než 25 % stanovišť s průměrným nálezem větším než 3 ks roztočů na včelstvo, provést, po posledním vytočení medu, plošné letní ošetření všech včelstev na území ZO ČSV přípravkem *Gabon*.
- d) V případě, že bylo na stanovišti zjištěno vysoké napadení trubčího plodu nebo byl-li průměrný přirozený denní spad roztočů vyšší než 5 ks, provést, po posledním vytočení medu, plošné letní ošetření všech včelstev na tomto stanovišti přípravkem *Gabon*.
- e) U kočujících včelstev provést po 1. červnu a po každé změně stanoviště neprodleně ošetření přípravkem *Formidol*, pokud nedošlo k poslednímu vytočení medu, nebo přípravkem *Gabon* po posledním vytočení medu.
- f) V oblastech s prokázanou rezistencí roztočů na pyrethroidy provést ošetření přípravkem *Formidol* (v případě potřeby opakovaně) v nejbližším období, kdy denní teploty přesáhnou bez výkyvů 20 °C, nebo přípravky na bázi thymolu v klinickém hodnocení, organizovaném VÚVč., s.r.o.

2. Pro období podzim a zima

- a) Do 30. září vložít do všech úlů na celou plochu dna vyjímatelné a čistitelné podložky a zajistit úly tak, aby spad nemohli znehodnotit drobní savci a aby měl nemohly vynášet včely.
- b) V období od 10. října do 31. prosince zajistit trojí komisionální ošetření včelstev přípravkem *Varidol* 125 mg/ml v intervalech 14 - 21 dnů. Po každém ošetření se provede za 5 - 7 dnů důkladné očištění podložek s vyhodnocením spadu roztočů a jejich vrácení do úlů. Při třetím ošetření nesmí být ve včelstvech zavičkovaný plod. Při trvajícím silném spadu roztočů lze při třetím ošetření použít v oblastech, ve kterých nebyla prokázána rezistence roztočů na pyrethroidy, přípravek *M-1 AER* ve formě aerosolu, případně provést ještě čtvrté ošetření, nejpozději však do 10. ledna.
- c) V období 1. až 10. února provést odběr směsného vzorku měli a do 15. února jej předat prostřednictvím ZO ČSV do akreditované laboratoře k vyšetření na varroázu. Mezi posledním očištěním podložek a odběrem vzorku měli musí být minimálně 30 dnů. Měl nesmí být po odběru přesívána přes síta s otvory menšími než 4 mm, aby mohl být při vyšetření zachycen i eventuální výskyt malého úlového brouka *Aethina tumida*.
- d) Seznámit se prokazatelně u příslušné ZO ČSV s výsledkem vyšetření zimní měli.

3. Pro jarní období

- a) Provést nejpozději do 15. dubna komisionální ošetření včelstev (nátěr zavičkovaného plodu vodní emulzí přípravku *M-1 AER*, spojený s fumigací přípravkem *Varidol* 125 mg/ml) v případech, kdy vyšetření zimní měli bylo pozitivní (na stanovištích s průměrným nálezem více než 3 roztočů na jedno včelstvo) a v případě zájmu včelaře provést ošetření i při nižším záchytu.
- b) V oblastech s prokázanou rezistencí roztočů na pyrethroidy provést při komisionálním ošetření namísto nátěru plodu dvě aplikace přípravku *Varidol* 125 mg/ml v intervalu 10 dnů, doplněné případně ošetřením přípravkem *Formidol* v nejbližším období, kdy denní teploty přesáhnou bez výkyvů 20 °C, nebo přípravky na bázi thymolu v klinickém hodnocení, organizovaném VÚVč., s.r.o.

III.

Přesuny včelstev, přesuny včelstev kočováním a přesuny matek a doprovodných včel

1. Přesuny včelstev mohou být povoleny jen do oblastí se stejnou nebo horší nakažovou situací a lze je uskutečnit jen na základě veterinárního osvědčení vydaného úředním veterinárním lékařem místně příslušného inspektorátu KVSJ po splnění předepsaných vyšetření a ošetření.

2. Přesuny včelstev od zahájení nařízeného vyšetření (od 10. října) do jeho ukončení, příp. do ukončení jarního léčebného ošetření, se nepovolují.
3. Přesuny včelstev mimo územní obvod kraje lze uskutečnit na základě předchozího souhlasu územně příslušné KVS dle stanovité nabyvatele a přemísťovaná včelstva musí být doprovázena veterinárním osvědčením vystaveným úředním veterinárním lékařem místně příslušného inspektorátu KVSJ dle místa původu včelstev.
4. Přesuny včelstev kočováním mohou být povoleny jen do oblastí se stejnou nakažovou situací a lze je uskutečnit jen na základě veterinárního osvědčení vydaného úředním veterinárním lékařem místně příslušného inspektorátu KVSJ po splnění předepsaných vyšetření a ošetření.
5. Přesuny včelstev kočováním mimo územní obvod kraje lze uskutečnit na základě předchozího souhlasu územně příslušné KVS dle stanovité nabyvatele a přemísťovaná včelstva musí být doprovázena veterinárním osvědčením vystaveným úředním veterinárním lékařem místně příslušného inspektorátu KVSJ dle místa původu včelstev.
6. Přesuny matek a doprovodných včel mohou být povoleny jen na základě veterinárního osvědčení vydaného úředním veterinárním lékařem místně příslušného inspektorátu KVSJ po splnění předepsaných vyšetření a ošetření včelstev.
7. Přesuny vajíček a otevřených matečnicků jsou povoleny bez omezení.
8. Pro komerční chovy matek vystavuje po předložení dokladů o vyšetření, příp. ošetření včelstev úřední veterinární lékař místně příslušného inspektorátu KVSJ veterinární osvědčení a každoročně jej na žádost chovatele obnovuje.
9. Předpisy omezující přesuny z hlediska jiných nakaž včel nejsou těmito nařízeními dotčeny.

IV. Další opatření

1. Nebudou-li nařízená vyšetření a ošetření ve stanovených termínech provedena, může KVSJ nařídit chovatelům utracení včelstev.
2. ZO ČSV předloží do 30. dubna místně příslušnému inspektorátu KVSJ doklady o provedení jarního ošetření včelstev.
3. Ošetření včelstev v období od 15. dubna do posledního vytočení medu je s výjimkou aplikace *Formidolu* zakázáno.
4. Roje divokých včel a roje neznámého původu je zakázáno využívat k chovu a musí být utraceny.
5. Chovatelé včel jsou povinni písemně oznámit do 7 dnů po zahájení nebo ukončení chovu tuto skutečnost místně příslušnému inspektorátu KVSJ, do ústřední evidence a ZO ČSV, v jejímž obvodu včelstva chovají.
6. Včely lze chovat pouze v úlech, které umožňují kdykoliv provést předepsaná ošetření a vyšetření.

V. Ošetřování včelstev v ekologickém zemědělství

1. Do výskytu tří roztočů včetně v průměru na jedno včelstvo v zimní měli a do výskytu tří roztočů včetně denního spadu za období 15. 7. – 15. 9. nemusí ekologický chovatel včel používat žádná léčiva.
2. Včelstva na stanovišti, u nichž v zimní měli byli zjištěni více než tři roztoči v průměru na jedno včelstvo, je nutné ošetřit přípravkem *Formidol* 40 ml (účinná látka kyselina mravenčí), případně jinými přípravky s obsahem látek v přírodě se vyskytujících, pokud jejich použití bude v České republice schváleno nebo povoleno jejich klinické hodnocení Ústavem pro státní kontrolu biopreparátů a léčiv.
3. V době od 15. 7. do 15. 9. sleduje chovatel u všech včelstev v týdenních intervalech přirozený spád roztočů a při nález více než tří roztočů v průměru na jedno včelstvo léčí včelstva přípravky uvedenými v bodě 2 tohoto článku.
4. Ekologický chovatel každoročně obmění jednu třetinu používaných plástů a v okolí dohledává a odstraňuje včelstva dívoce žijící.
5. Chemické přípravky k ošetření včelstev lze použít na základě nařízení KVS. Ta jejich použití může nařídit pouze při zvýšeném výskytu roztočů. Včelstva takto léčená se z produkce biomedu vyloučí.

VI. Monitoring varroázy

1. Chovatelé včel, kteří budou zajišťovat monitoring varroázy v rámci kraje Vysočina, budou na tzv. monitorovacích stanovištích v období od 1. května do 30. června ve čtrnáctidenních intervalech a od 1. července do 30. září v týdenních intervalech provádět monitorovací pozorování.
2. Monitoring v tomto období se skládá z odečtu denního přirozeného spadu roztočů z upravené podložky nebo dna proti vynášení roztočů včelami a prohlídky trubčího plodu, který se provádí tak, že se nejméně na třech místech plodiště odvíčkují dvacet trubčích buněk ve stadiu fialových očí, kukly se vyjmou a zhodnotí se dohromady množství dospělých samic, vývojových stadií, samečků i vajíček.
3. Za ohrožující stav vyžadující okamžitý zásah se považuje denní spad pěti a více roztočů a silné napadení trubčích kukel u více než poloviny prohlédnutých buněk u některého včelstva.
4. Na monitorovacích stanovištích, kde byl zjištěn ohrožující stav, provedou chovatelé včel neodkladně ošetření podle čl.II. odst.1. písm b). Na ostatních stanovištích v katastrálním území, kde byl zjištěn ohrožující stav, provedou chovatelé odečet denního přirozeného spadu roztočů a prohlídku podle čl.II. odst 1 písm.a) a při zjištění ohrožujícího stavu provedou neodkladně ošetření podle čl.II. odst.1. písm b).
5. Od 1. října do 31. prosince hlásí monitorovací pracoviště spad roztočů za 24 hodin po ošetření. Hlavní důraz se klade na výsledky u prvního podzimního ošetření. Stejně tak hlásí neobvyklý spad roztočů po všech ošetřeních včelstev v průběhu sezóny.
6. Výsledky monitoringu předávají monitorovací stanoviště do systému varroa monitoringu (www.varroamonitoring.cz).

VII. Poučení o nákaze

Varroáza je nebezpečné parazitární onemocnění včel a včelího plodu, které vyvolává roztoč *Varroa destructor*. Roztoč napadá včelí plod, nejčastěji trubčí, na kterém se rozmnožuje a dospělé včely. Roztoč může být přenašečem virových, bakteriálních a plísňových onemocnění včel a včelího plodu. Nákaza se šíří zejména nakaženými včelami a trubci. Pokud není včelstvo včas léčeno účinnými přípravky, způsobuje nákaza jeho úhyn. Diagnóza se stanoví klinickým vyšetřením, zejména zavičkovaného trubčího plodu nebo laboratorním vyšetřením spadu, měli a včel.

VIII. Ostatní ustanovení

1. Dotčené obecní úřady uveřejní toto nařízení na úřední desce způsobem v obci obvyklým, ve smyslu ustanovení § 76 odst. 3 veterinárního zákona.
2. Porušení ustanovení tohoto nařízení bude považováno za porušení veterinárního zákona a bude potrestáno podle sankcí v něm uvedených.
3. Toto nařízení nabývá platnosti a účinnosti dnem jeho vyhlášení; za den jeho vyhlášení se považuje den jeho vyvěšení na úřední desce Krajského úřadu.
4. Nařízení je každému přístupné na Krajské veterinární správě pro kraj Vysočina, na Krajském úřadě kraje Vysočina a u všech obecních úřadů, jejichž území se týká.
5. Tímto nařízením se ruší Nařízení č. 2/2008 KVSJ o mimořádných veterinárních opatřeních k tlumení nebezpečné nákazy – varroázy včel v kraji Vysočina ze dne 13.5.2008

V Jihlavě dne 22.6.2010

MVDr. Jiří Šulc
ředitel Krajské veterinární správy
pro kraj Vysočina